

تجزیه و تحلیل عملکرد و رتبه بندی بانک های ایران با استفاده از نسبت های مالی

علی کارشناسان^۱، مجید خدایاری فرد^۲

^۱عضو هیئت علمی گروه اقتصاد، دانشگاه گنبد کاووس، کنبدکاووس، ایران

^۲پژوهشگر اقتصادی، لرستان، ایران

چکیده

در کشور های در حال توسعه بخش بانکداری تأثیر زیادی بر رشد اقتصادی دارد، بنابراین تجزیه و تحلیل این صنعت از اهمیت بسزایی برخوردار است. موضوع این مقاله بررسی عملکرد و رتبه بندی ده بانک خصوصی و دولتی طی سال های (۱۳۹۳-۱۳۸۶) می باشد. بانک های انتخاب شده از جمله بزرگترین بانک های ایران هستند که سرمایه بالایی در اختیار دارند. برای انجام این تجزیه و تحلیل، از نسبت های مالی استفاده شده است که حاکمیت پایدار و عملکرد مدیریتی بانک ها را بررسی می کند. شاخص های مالی که در این تحقیق مورد استفاده قرار گرفته اند عبارت اند از: بازده دارایی^۱، حقوق صاحبان سهام^۲، حاشیه سود^۳، نقدینگی^۴، سایر درآمد های عملیاتی^۵، نسبت خالص سود دهی^۶، معیار کارایی^۷، کفایت سرمایه^۸ و مطالبات معوق^۹. به منظور رتبه بندی کلی این بانک ها از روش چند معیاره Topsis استفاده شده است. این تحقیق نشان داده است که اکثر بانک های بخش خصوصی در رتبه های برتر قرار دارند و دارای کارایی بهتری نسبت به بانک های بخش دولتی بوده اند. همچنین یافته های این تحقیق بیانگر آن است که لزوماً بانک های با سرمایه بالاتر، کارایی بهتری نداشته اند.

کلید واژه ها: کارایی بانکی، نسبت های مالی، Topsis، رتبه بندی بانک ها

- 1-Asset quality
- 2-Capital adequacy
- 3-Earnings
- 4- Liquidity
- 5-Non-operational Income
- 6- Net Profitability index
- 7-Management efficiency
- 8- Capital Adequacy
- 9-Sensitivity to market risk

۱- مقدمه

وظیفه ی بانک ها جمع آوری نقدینگی از بخش های که دارای مازاد نقدینگی اند و هدایت آن به بخش های که با کمبود نقدینگی مواجه هستند، می باشد. بدین ترتیب بانک ها نقش اساسی در رشد اقتصادی هر کشور ایفا می کنند. با شروع روند خصوصی سازی و ظهور بانک های خصوصی، ارزیابی عملکرد بانک ها برای سرمایه گذاران اهمیت ویژه ای یافته و همچنین تخصیص بهینه منابع مالی کشور که بخش عمده آن از طریق بانک ها انجام می پذیرد از اهمیت بالایی برخوردار است. هدف از انجام این تحقیق تجزیه و تحلیل و بررسی عملکرد بانک های بخش خصوصی و بخش دولتی می باشد تا مشخص نماید کدام بخش کارایی بهتری داشته و توانسته است از منابع مالی خود بهترین استفاده را نماید. در شرایط کنونی بخش بانکداری در حال خروج از انحصار دولت می باشد و رقابت جایگزین انحصار شده و حقوق مشتریان و سهام داران و جلب رضایتمندی آنها، مفهومی واقعی تر و عینی تر یافته و از حالت کلیشه ای خارج شده است. در چنین بازاری رقابت بانک ها بر سر موضوعاتی خواهد بود که تا دیروز مورد غفلت واقع می شدند، ولی امروزه مفهومی جدید یافته اند. دامنه رقابت بانک ها به حوزه ی فناوری اطلاعات، خلق محصولات جدید، توجه به نیرو های دانش محور، ابتکار و نوع آوری و از همه مهمتر به ارزش آفرینی کشیده خواهد شد و به مبانی، استانداردها، قواعد و شیوه ها توجه ویژه ای می شود. این ترانزنامه ها و صورت های مالی و هزینه ها و درآمد ها هستند که عملکرد را نشان می دهند نه قدمت و ریشه ی بانک ها. صورت های مالی و نسبت های مالی آینه ی تمام نمای یک بانک هستند که هم مشتریان می توانند از آن طریق به اطلاعات مورد نیاز خود دست یابند و هم عملکرد مدیریت را بیان خواهد کرد. صورت های مالی و نسبت های مالی اساسی، با هدف عرضه اطلاعات به تأمین کننده گان سرمایه (سهامداران و سپرده گذاران)، تحلیل گران و کل جامعه در جهت افزایش اطمینان بخشی و افزایش آگاهی می توانند در حرکت بازار های پولی و مالی به سمت شفاف سازی، اثرات بی شماری داشته باشند. این نسبت های مالی می توانند کارایی بانک ها را از حالت ریالی خارج کرده و آن را به صورت درصد های قابل مقایسه در آورند. به شکلی که ذینفعان بتوانند عملکرد بانک ها را با هم مقایسه کنند و بهترین گزینه ها را برای سرمایه گذاری انتخاب نمایند و باعث تخصیص هر چه بهتر منابع مالی کشور می شود.

۲- ادبیات تحقیق

میشرا آسوینی کمار، و همکاران (۲۰۱۲) در مقاله ای با عنوان تجزیه و تحلیل ثبات و پایداری در بانک های هند با استفاده از نسبت های مالی به بررسی دوازده بانک خصوصی و دولتی در طی سال های (۲۰۱۱-۲۰۰۰) پرداخته اند. این مطالعه جنبه های همگرایی و ثبات را در بخش های بانکداری هند مطالعه می کند و عوامل مختلف تأثیر گذار بر همگرایی و ثبات را تعیین می کند. در این مقاله ثبات و پایداری بانک های هند ثابت شده است و بانک ها از نظر ثبات و پایداری رتبه بندی شده اند اما اظهارات قطعی در مورد این بانک ها ارائه نشده است. همچنین بیان داشته است که افزایش در بازده دارایی و کاهش در مطالبات معوق منجر به پایداری در سیستم بانکی هند می شود. در این مقاله شش شاخص که سلامت بانک ها را نشان می دهند بررسی شده است و دوازده بانکی که انتخاب شده اند از بزرگترین بانک های هند محسوب می شوند که سهامشان در بازار بورس عرضه می شود و همچنین جزء بانک های CNX (بانک های با سرمایه بالا) هستند. و در آخر پیشنهاد می کنند که حضور دولت می تواند هماهنگی لازم بین بخش بانکداری هند را برقرار کند، به منظور رسیدن به یک محیط پویا در صنعت بانکداری این کشور. پراساد و راویندر (۲۰۱۲) در مقاله خود بانک های ملی شده ی هند را به روش CAMEL طی سال های ۲۰۰۶ تا ۲۰۱۰ تجزیه و تحلیل کرده اند. کلمه ی CAMEL از اول کلمات (کفایت سرمایه، کیفیت دارایی، کارایی مدیریت، درآمد، نقدینگی و حساسیت با ریسک بازار) گرفته شده است. CAMEL اساساً ابزاری برای رتبه بندی بانک ها و تجزیه و تحلیل عملکرد آنان می باشد. در این مطالعه بیست بانک ملی شده مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است، متوسط هر کدام از نسبت ها برای این دوره محاسبه شده و سپس بانک ها را رتبه بندی کرده اند و نهایتاً رتبه بندی ترکیبی را برای این بانک ها

انجام داده اند. ماب و ر کومبیرای و روبرت وب (۲۰۱۰) در مقاله ی چاپ شده خود با عنوان تحلیل نسبت مالی از عملکرد بانک های تجاری در افریقای جنوبی، نسبت های مالی به منظور سنجش سود آوری نقدینگی و عملکرد کیفیت اعتبارات ۵ تا از بزرگترین بانک های افریقای جنوبی برای ۲۰۰۹-۲۰۰۵ به کار برده شده است. یافته های مطالعه نشان گر این است که عملکرد کلی بانک ها به طور قابل ملاحظه ای در دو سال اول تحلیل افزایش یافته و تغییر معنی داری در روند رشد این شاخص ها گذارش شده است که ناشی از بحران مالی بین المللی سال ۲۰۰۷ می باشد که پس از آن به حداکثر خود در ۲۰۰۸ و ۲۰۰۹ می رسد. پراسونا (۲۰۰۴) عملکرد بانک های هند را با به کارگیری مدل CAMEL در ۲۰۰۳ تا ۲۰۰۴ برای ۶۵ بانک محاسبه کرده است. نویسنده ادعا کرده است که در این دوره رقابت سختی بین بانک ها برقرار بوده و این به نفع مصرف کنندگان بوده است، که باعث کیفیت بهتر خدمات، محصولات نوآورانه و تسهیلات ارزانتر برای مصرف کننده گان شده است. مابوکامبرای و روبرت وب (۲۰۱۰) با استفاده از نسبت های مالی به تجزیه و تحلیل پنج تا از بانک های بزرگ افریقای جنوبی در طی دوره ی ۲۰۰۹-۲۰۰۵ پرداخته اند، در این مقاله نسبت های مالی در سه دسته، سود دهی، نقدینگی و کیفیت اعتبار عملیاتی طبقه بندی شده اند، یافته های این تحقیق نشان می دهد که در دو سال اول این دوره کل بانک ها دارای افزایش کارایی بوده اند اما در سال های بعدی با شروع بحران جهانی کارایی بانک ها کاهش یافته است و با رکود روبرو بوده اند.

علیرضا مومنی - محمد جواد زاده - مهدی تیز فهم (۱۳۸۹) در تحقیقی با عنوان ارزیابی عملکرد راهبردی بانک، عملکرد بانک ها را در دو سطح مالی و غیرمالی برای سه بانک (ملی، تجارت و ملت) احصاء شده محاسبه کرده اند، سپس با استفاده از روش Fuzzy AHP معیارهای وزن دهی و در نهایت بانک ها به روش TOPSIS رتبه بندی شده اند. با توجه به نتایج به دست آمده، عملکرد غیرمالی نسبت به عملکرد مالی از اهمیت بالاتری برخوردار بوده است، چنانکه نتایج تحقیق مذکور نشان می دهد در این ارزیابی بانک ملت از نظر عملکرد مالی در رتبه سوم قرار دارد، این در حالی است که عملکرد غیر مالی خوب این بانک باعث شده در رتبه بندی کلی در رتبه اول قرار گیرد. در مقابل عملکرد غیر مالی ضعیف بانک ملی عملکرد نسبتاً خوب مالی این بانک را تحت تاثیر قرار داده و باعث شده این بانک در رتبه بندی کلی در رتبه آخر قرار گیرد. در ارزیابی عملکرد مالی، معیار سهم منابع از نظر اهمیت، رتبه اول و معیارهای سودآوری و بازده دارایی ها در رتبه های بعدی قرار گرفتند. در ارزیابی عملکرد غیرمالی، معیار قیمت گذاری از نظر اهمیت در رتبه اول و معیارهای کیفیت خدمات و بانکداری الکترونیک در رتبه های بعدی قرار گرفتند. نتایج نشان می دهد که به صرف داشتن عملکرد مالی خوب نمی توان انتظار داشت که در کل، عملکرد بانک بهبود یابد. حال آنکه در کشور عمدتاً ارزیابی عملکرد بر اساس معیارهای مالی صورت گرفته و به معیارهای غیرمالی کمتر توجه شده است. در این مقاله عملکرد مالی بانک های ملت، تجارت و ملی تحت پنج معیار اصلی: سهم جذب منابع، سودآوری، بازده دارایی ها، نسبت کفایت سرمایه و نسبت سوخت مطالبات مورد ارزیابی قرار گرفته اند. بانک "ملت" در عملکرد مالی بعد از دو بانک دیگر در رتبه آخر قرار گرفته است ولی عملکرد غیرمالی بهتر باعث شده است که در عملکرد کلی در رتبه اول قرار گیرد و در مورد بانک "ملی" می توان گفت که عملکرد غیرمالی بسیار ضعیف آن، عملکرد مالی نسبتاً خوب را تحت تاثیر قرار داده است تا در عملکرد کلی نتواند جایگاهی بهتر از رتبه آخر را به خود اختصاص دهد. در بانک های مورد مطالعه نتایج حاکی از آن است که توجه به معیارهای عملکرد غیرمالی از اهمیت بیشتری برخوردار است و این کمک می کند تا بانک بتواند عملکرد کلی خود را در میان رقبا بهبود ببخشد.

مدحت طرانه (۲۰۰۶) از دانشگاه صوحا در مقاله ای با عنوان مقایسه عملکرد مالی بخش بانکی، رتبه بندی بانک های عمان را بر اساس خصوصیات مالی به دست آمده به وسیله نسبت های مالی برای ۶ بانک تجاری با ۲۶۰ شعبه به کار گرفته و با تحلیل رگرسیونی ساده تأثیر مدیریت دارایی، کارایی عملیاتی و مقیاس بانک را بر عملکرد سه بانک محاسبه کرده است. مطالعه حاضر به این نتیجه می رسد که بانک های با میزان سرمایه و حجم سپرده های بیشتر، اندازه اعتبارات و ارزش دارایی های بیشتر، همیشه لزوماً به معنی داشتن سودآوری بهتری نمی باشد. نتایج تحلیل رگرسیونی این مطالعه نشانگر این است که عملکرد مالی این بانک ها به طور مثبت و معنی داری به واسطه ای کارایی عملیاتی تحت تاثیر قرار گرفته و مدیریت دارایی ها

و مقیاس بانک نیز همچنین تاثیر معنی داری بر آن داشته است. به طوری که همبستگی ۵۸٪ مثبت بین شاخص بازده دارایی و اندازه بانک (اندازه دارایی ها) وجود دارد. علاوه بر این همبستگی مثبت معنی داری بین عملکرد مالی (اندازه درآمد بهره ای) و متغیرهای مستقل (کارایی عملیاتی، بهره برداری از دارایی ها، اندازه یا ارزش دارایی ها) به صورت ۴۱٪ مثبت و به ترتیب با ۴۰٪، ۴۱٪ و ۹۹٪ مثبت وجود دارد. بنابراین یک رابطه مثبت و معنی داری بین بازده دارایی های درآمد بهره ای، مدیریت دارایی، کارایی عملیاتی و اندازه یا مقیاس بانک وجود دارد. خلاصه نتایج تحلیل واریانس بیانگر این است که تاثیر مثبت و معنی داری بین متغیرهای مستقل عملکرد مالی اندازه گیری شده به وسیله بازده دارایی و اندازه درآمد بهره ای وجود دارد. ابول کلام آزاد و باروس (۲۰۱۶) در مقاله ای با عنوان فاکتورهای کارایی در بانک های OECD (کشورهای عضو سازمان همکاری های اقتصادی و توسعه) برای دوره ده ساله ۲۰۱۳-۲۰۰۴ که با استفاده از نسبت های CAMEL به تجزیه و تحلیل عملکرد بانک ها پرداخته و سپس به کارگیری مدل تاپسیس مشخص نموده که کدام یک از معیارهای محاسبه شده نقش بیشتری در عملکرد کلی بانک ها دارد که با توجه به یافته های تحقیق مالکیت بالاترین تاثیر را در کارایی کلی بانک ها دارد. به طور کلی اخیراً برای تجزیه و تحلیل مالی بانک های تجاری از نسبت های مالی استفاده می کنیم که به CAMEL شناخته شده است و تقریباً از همه جوانب بانک را تجزیه و تحلیل قرار می دهد و در اکثر پژوهش های جدید مورد استفاده قرار می گیرد. از نسبت های مالی هم می توان به منظور مشخص کردن عملکرد بانک ها برای سال های متمادی و تعیین سیر صعودی یا نزولی بانک و هم به منظور مقایسه عملکرد بانک ها با یک دیگر بهره جست. این مقاله نیز در راستای تحلیل مقایسه ای عملکرد بانک های خصوصی و دولتی ایران با استفاده از نسبت های مالی به تجزیه و تحلیل صورت های مالی بانک ها پرداخته است.

۳- روش تحقیق

به منظور انجام این تحقیق، از صورت های مالی سالانه ی بانک های انتخاب شده، در طی سال های (۱۳۹۳-۱۳۸۶) استفاده شده است. با توجه به این که، مولفه ها، آیتم ها و اطلاعات افشا شده صورت های مالی بانک ها در ایران بسیار محدود تر و به صورت و شکل خاص خود ارایه می شود، نمی توان آنگونه که در سطح بین المللی از این نسبت ها به منظور تجزیه و تحلیل عملکرد بانک ها استفاده می شود، برای بانک های ایران نیز بهره جست. بنابراین در این تحقیق سعی شده است تا جایی که امکان دارد از نسبت هایی استفاده شود که با توجه به صورت های مالی بانک های ایران قابل محاسبه و منطبق بر استاندارد های بین المللی باشند. مطالعه حاضر در صدد تحلیل مقایسه ای تعدادی از بزرگترین بانک های ایران بر مبنای نسبت های مالی می باشد، نسبت های مالی استفاده شده عبارت اند از: بازده دارایی، نسبت حقوق صاحبان سهام، حاشیه سود، کفایت سرمایه، مطالبات معوق، نقدینگی، سایر درآمد های عملیاتی، نسبت خالص سود دهی و معیار کارایی. تمامی نسبت های محاسبه شده در این تحقیق به صورت درصد می باشند. به منظور استفاده از این اطلاعات و برآورد کارایی هر کدام از این بانک ها، میانگین هر کدام از نسبت ها را برای هر بانک، طی دوره تحقیق محاسبه و در جداول مشخص به کار برده ایم. سپس به منظور تجزیه و تحلیل و رتبه بندی کلی این بانک ها، از روش چند معیاره Topsis استفاده شده است. مدل تاپسیس توسط هوانگ و یون در سال ۱۹۸۱ پیشنهاد شد. این مدل، یکی از بهتری مدل های تصمیم گیری چند شاخصه بوده و از آن استفاده زیادی می شود، در این روش، m گزینه به وسیله n شاخص، مورد ارزیابی قرار می گیرد. اساس این تکنیک بر این مفهوم استوار است که گزینه انتخابی باید کمترین فاصله را با راه حل ایده آل مثبت (بهترین حالت ممکن) و بیشترین فاصله را با راه حل ایده آل منفی (بدترین حالت ممکن) داشته باشد. فرض بر این است که مطلوبیت هر شاخص، به طور یکنواختی افزایشی یا کاهش می باشد. حل این روش مستلزم طی شش گام است که توضیح آن خارج از بحث این مقاله می باشد. چون هر کدام از نسبت ها یک جنبه از کارایی بانک را نمایش می دهند لذا نمی توان کل آن ها را در یک ماتریس جمع کرد و از روش

Topsis تخمین و رتبه بندی درستی از کارایی بانک ارائه داد، بنابراین با توجه به نسبت های محاسبه شده دو جنبه کارایی مدیریت و ریسک را به صورت جداگانه از روش Topsis به دست آورده ایم. به منظور برآورد کارایی مدیریتی از نسبت های همچون، بازده دارایی، نسبت حقوق صاحبان سهام، نسبت خالص سوددهی و معیار کارایی استفاده شده است و برای محاسبه ریسک این بانک ها در یک ماتریس از نسبت های، مطالبات معوق، سایر درآمدهای عملیاتی، کفایت سرمایه و نقدینگی را در یک ماتریس جداگانه قرار داده ایم. نسبت حاشیه سود که بیانگر کیفیت درآمدها می باشد در کنار کارایی مدیریت و ریسک در جدول ۴ به منظور رتبه بندی کلی نمایش داده شده است. جدا کردن این نسبت به این خاطر است که نمی توان آن را در روش Topsis وارد کرد، زیرا حاشیه سود به عنوان یک نسبت که نشان دهنده کیفیت دارایی است خود از جنبه های مهم کارایی بانک می باشد. در آخر نیز به منظور رتبه بندی کلی بانک ها، نتایج به دست آمده از روش Topsis در مورد کارایی بانک و ریسک را در دو ستون در یک ماتریس آورده ایم و در این قسمت حاشیه سود را که بیانگر کیفیت درآمدهای بانک می باشد در کنار این دو ستون آورده ایم. سپس ما به منظور تجزیه و تحلیل و رتبه بندی بانک ها با استفاده از نسبت های مالی، طی این هشت سال، از روش Topsis استفاده کرده ایم. در زیر ابتدا نسبت های محاسبه شده از صورت های مالی در جداولی ارائه شده و به منظور رتبه بندی بانک ها و همچنین تجزیه و تحلیل عملکرد آن ها، در قالب کارایی مدیریتی و ریسک، از روش Topsis استفاده شده است. به عبارتی بانک ها را از نظر کارایی مدیریتی، ریسک و کیفیت درآمدها رتبه بندی کرده ایم.

۴- تحلیل داده ها

ما در این مقاله با استفاده از روش Topsis دو جنبه عملکرد مدیریت و ریسک بانک ها را با هم مقایسه کرده و به رتبه بندی آن ها پرداخته ایم. به منظور سنجش و رتبه بندی کارایی مدیریت از یک ماتریس متشکل از ده بانک و چهار شاخص، نسبت بازده دارایی، نسبت حقوق صاحبان سهام، نسبت خالص سود دهی، و معیار کارایی استفاده شده است. و برای سنجش و رتبه بندی، ریسک بانک ها از چهار شاخص، نسبت مطالبات معوق، سایر درآمدهای عملیاتی، نسبت کفایت سرمایه و نسبت نقدینگی استفاده، و نتایج حاصله را در جداول ۳ نمایش داده ایم.

در این قسمت ما به منظور تجزیه و تحلیل و رتبه بندی بانک ها با استفاده از نسبت های مالی، طی این هشت سال، از روش Topsis استفاده کرده ایم. در زیر ابتدا نسبت های محاسبه شده از صورت های مالی در جداولی ارائه شده اند و سپس به منظور رتبه بندی بانک ها و همچنین تجزیه و تحلیل عملکرد آن ها، در قالب کارایی مدیریتی و ریسک، از روش Topsis استفاده شده است. در این مقاله برای ارزیابی کارایی مدیریتی از چهار نسبت در جدول ۱ استفاده شده است.

جدول ۱- نسبت های محاسبه شده از صورت های مالی بانک ها (الف)

شاخص بانک	بازده دارایی	نسبت حقوق صاحبان سهام	نسبت خالص سوددهی	معیار کارایی
ملی	-۰.۴۰	-۱۲.۷۶	۷.۷۱	۰.۵۹
سپه	۰.۰۵	۱.۰۷	۸.۵۳	۲.۱۸
صادرات	۰.۷۷	۱۱.۵۱	۷.۱۴	۰.۶۵
تجارت	۰.۸۴	۱۵.۰۳	۶.۹۳	-۱.۲۳
ملت	۰.۹۲	۱۷.۱۲	۷.۰۲	-۰.۴۸
کشاورزی	-۰.۰۳	-۱.۵۴	۷.۹۴	-۱.۱۳

مسکن	۰.۴۰	۷.۷۲	۸.۳۷	-۵.۶۹
کارآفرین	۳.۶۵	۲۲.۴۹	۱۲.۲۲	۵.۵۰
سرمایه	۱.۷	۱۳.۳۵	۱۱.۴۰	۱.۳۲
اقتصاد نوین	۱.۸۲	۲۶.۵۵	۱۳.۳۶	۴.۳۵

فرمول بازده دارایی برابر است با $\frac{100 * \text{سود پس از کسر مالیات}}{\text{متوسط دارایی ها}} =$ بازده دارایی، بیانگر مدیریت بهینه ی سبد دارایی های هر بانک

که منبعث از کیفیت و شایستگی مدیریت بانک می باشد، مطابق اطلاعات بر گرفته از صورت های مالی بانک های مورد مطالعه طی دوره ی زمانی تحقیق، نشان گر این است که بانک های خصوصی کارآفرین، اقتصاد نوین و سرمایه به ترتیب با ۳.۶۵، ۱.۸۲ و ۱.۷۰ در رتبه های اول تا سوم قرار دارند و بیشترین ارزش از نسبت فوق را به خود اختصاص داده اند. در حالی که بانک های تازه خصوصی شده ی ملت تجارت و صادرات به ترتیب رتبه های بعدی را دارا می باشند و بانک های دولتی در انتهای این لیست رتبه بندی می شوند. شاخص بعدی نسبت حقوق صاحبان سهام است که از تقسیم سود خالص بر حقوق

صاحبان سهام سالانه بانک محاسبه می شود $\frac{100 * \text{سود پس از کسر مالیات}}{\text{متوسط سرمایه}} =$ حقوق صاحبان سهام. این نسبت سهم صاحبان سهام از

سود بانک را نشان می دهد، و اینجا درست مانند نسبت بازده دارایی این بانک های خصوصی کارآفرین، اقتصاد نوین و سرمایه هستند که به ترتیب با ۲۹.۵، ۲۶.۵۵ و ۱۳.۳۶ در رتبه های اول تا سوم قرار دارند و بیشترین ارزش از نسبت فوق را به خود اختصاص داده اند. در حالی که بانک های تازه خصوصی شده ی ملت، تجارت و صادرات باز هم رتبه های چهارم و پنجم و ششم رو کسب کرده اند و بانک های مسکن، سپه، کشاورزی و ملی به ترتیب در رتبه های ششم تا دهم قرار دارند. شاخص بعدی نسبت خالص سود دهی است که از تفاضل سود بهره ای از هزینه بهره ای ضرب در ۱۰۰، تقسیم بر مقدار دارایی هاست.

$\frac{100 * (\text{هزینه های پرداختی} - \text{درآمد حاصل از بهره دریافتی})}{\text{متوسط کل دارایی ها}} =$ نسبت خالص سود دهی. در این نسبت نیز بانک های خصوصی در بالای این

رده بندی قرار دارند در حالی که اکثر بانک های بخش دولتی در رتبه های آخر این جدول جا دارند. همانطور که مشاهده می کنید سه بانک اقتصاد نوین، کارآفرین و سرمایه در صدر این رتبه بندی و بانک های تجارت، ملت و صادرات به ترتیب در انتها قرار دارند. نسبت بعدی معیار کارایی می باشد که از تقسیم درآمد بهره ای ضرب در ۱۰۰ بر تسهیلات اعطایی، منهای هزینه

ی بهره ای ضرب در ۱۰۰ بر سپرده های بهره دار، محاسبه می گردد $\frac{100 * \text{بهره پرداختی}}{\text{سپرده های بهره دار}} - \frac{100 * \text{بهره دریافتی}}{\text{وام ها}} =$ معیار کارایی. با

توجه به نتایج این نسبت نیز بانک های خصوصی عملکرد بهتری در مقایسه با بانک های دولتی داشته اند، در این رتبه بندی بانک مسکن کمترین کارایی را دارا می باشد که متأثر از زیان بالای این بانک در سال ۱۳۹۲ می باشد. بانک مسکن از لحاظ درآمد بهره ای ضعیف بوده است، این بانک دارای هزینه مالی بالایی بوده، اما از محل اعتباراتی که دولت در اختیار این بانک قرار می دهد به کسب سود پرداخته است، که به طور کلی باعث می شود، در مقابل بازده دارایی قابل قبولش، معیار کارایی پایینی داشته باشد.

جدول ۲- شامل نسبت های است که بیان کننده ی ریسک هر بانک می باشد و در مدل به عنوان معیار های تعیین ریسک بانک وارد شده اند.

جدول ۲- نسبت های محاسبه شده از صورت های مالی بانک ها(ب)

شاخص بانک	نسبت وام ها و اعتبارات سر رسید گذشته به جمع کل دارایی های بانک	سایر درامد های عملیاتی	کفایت سرمایه	نسبت نقدینگی
ملی	۲.۳	۱.۸۸	۵.۳۳	۵۴.۰۰
سپه	۱.۶۶	۱.۳۰	۴.۱۶	۸۵.۳۳
صادرات	۲.۴۱	۳.۴۲	۶.۶۶	۹۰.۵
تجارت	۲.۷	۳.۱۴	۵.۳۳	۷۰.۶۶
ملت	۰.۴۱	۱.۸۷	۴.۰۰	۷۱.۶۶
کشاورزی	۳.۰۰	۲.۰۲	۴.۶۶	۷۲.۵
مسکن	۰.۹۱	۰.۷۰	۴.۴۵	۷۳.۰۰
کار آفرین	۴.۰۰	۳.۴۰	۱۲.۶۶	۶۰.۸۳
سرمایه	۲.۱۸	۲.۸۸	۱۵.۱۶	۷۳.۵۰
اقتصاد نوین	۳.۵۰	۴.۴۱	۶.۰۰	۷۰.۸۳

نسبت وام ها و اعتبارات سر رسید گذشته به جمع دارایی ها برابر است با $\frac{100 * \text{وام و اعتبارات سر رسید گذشته}}{\text{متوسط دارایی ها}}$ که بیانگر کیفیت دارایی های مالی و میزان قابل اتکا بودن آنها می باشد. ضمنا بیانگر عملکرد مدیریت در ارزیابی فنی و تخصصی پروژه های سرمایه گذاری و طرح های توجیهی و نظارت می باشد و اصطلاحا سرمایه فنی و تخصصی بانک در مراقبت از دارایی ها و مدیریت دارایی می باشد در این نسبت بانک ملت با ۰.۴۱ درصد کمترین میزان مطالبات سر رسید گذشته را دارا می باشد، که این نشان از مدیریت درست در اعطای اعتبارات در این بانک می باشد، این در حالی است که بانک کار آفرین با ۴ درصد بالاترین مطالبات سر رسید گذشته را دارا می باشد. در این نسبت بانک کشاورزی با ۳ درصد در رتبه سوم قرار دارد که نشان از میزان بالای مطالبات معوق این بانک می باشد. بانک کشاورزی وظیفه مهم حمایت از بخش کشاورزی کشور را بر عهده دارد و هر سالی که کشاورزی وضعیت مطلوبی نداشته و به عبارتی با خشکسالی روبرو بوده است، کشاورزان برای پرداخت اقساط خود با مشکل روبرو بوده اند و شاید مهمترین دلیل بالا بودن مطالبات معوق این بانک همین باشد. از طرفی بانک کشاورزی هر ساله مقدار زیادی از سود تسهیلات در مناطق مخدلف کشور را به علت زیان کشاورزان به ایشان می بخشد و این باعث منفی شدن سود این بانک در برخی سال ها شده است. نسبت کفایت سرمایه حاصل تقسیم سرمایه پایه به مجموع دارایی های ریسک پذیر (موزون شده به ضرایب ریسک برحسب درصد) است. ضرایب ریسک عبارت اند از صفر درصد موجودی نقد و مطالبات از بانک مرکزی و اوراق مشارکت (دولتی)، بیست درصد مطالبات از بانک ها و موسسات اعتباری، پنجاه درصد تسهیلات اعطایی مسکن، و صددرصد برای مابقی دارایی ها. اقلام زیر خط ترازنامه علاوه بر اینکه مشمول ضرایب ریسک طبقات مختلف دارایی می شوند، باید ضرایب تبدیل در مورد آنها اعمال شود. با استفاده از ضرایب تبدیل می توان اقلام زیر خط ترازنامه را برای منظور های محاسباتی، هم ردیف اقلام بالای خط تلقی کرد. ضرایب تبدیل برای هر یک از اقلام زیر خط به شرح زیر اعمال می شود: ضریب صفر برای تعهدات مشتریان بابت اعتبارات اسنادی و ضمانت نامه ها، پنجاه درصد برای سایر تعهدات و صد

درصد برای وجوه اداره شده و موارد خارج از ترازنامه^۱. نسبت بعدی نسبت سایر درآمد های عملیاتی می باشد که از تقسیم درآمدهای غیر بهره ای بر ارزش دارایی های هر سال به دست می آید. این نسبت تنوع درآمد های بانک را نشان، که هر چه این تنوع بیشتر باشد نشان از ریسک کمتر بانک دارد، به این معنی که اگر بانک از ناحیه یک درآمد، مثلاً درآمد بهره ای با مشکل مواجه شود، اگر درآمد غیر بهره ای بالایی داشته باشد، ضرر سنگینی را متحمل نمی شود و از ناحیه درآمد های غیر بهره ای می تواند به تعهدات خود در قبال مشتریان عمل کند. در این نسبت بانک های پارسیان، کشاورزی و کارآفرین هر کدام با ۲.۴۵، ۱.۵۷ و ۱.۲۱ درصد به ترتیب در رتبه های اول تا سوم قرار دارند، که نشان از مطلوب بودن درآمد های این بانک ها می باشد و همچنین بیان کننده ی تلاش این بانک ها در جهت افزایش خدمات بانکداری از قبیل بانک داری الکترونیک است. این در حالی است که بانک های اقتصاد نوین با ۰.۵۶ درصد، مسکن با ۰.۶۱ درصد و سپه با ۰.۹۸ درصد در انتهای رده بندی قرار دارند. این بانک ها از نظر تنوع در منابع درآمدی ضعیف هستند و بیشتر با درآمد بهره ای بانک متکی می باشند، که اگر بازار از نظر سپرده گذاری با مشکل روبرو شود و نرخ بالای تورم منجر به عدم سپرده گذاری در بانک ها شود، بیشترین ضرر را این سری بانک ها متحمل می شوند. آخرین نسبت جدول بالا نقدینگی می باشد، شاخص نقدینگی: اگر قیمت فروش فوری هر دارایی را به قیمت فروش عادی آن (ارزش بازار) تقسیم کرده حاصل را در وزن آن در پرتفوی ضرب کنیم و این کار را برای تمامی دارایی ها انجام دهیم و عددهای حاصله را با هم جمع کنیم، شاخص نقدینگی را که وسیله ای برای اندازه گیری زیان های بالقوه بانک به واسطه نقد کردن فوری دارایی ها در مقایسه با ارزش بازار آن ها تحت شرایط نرمال است، محاسبه کرده ایم. لازمه جلب اعتماد عمومی به نظام بانکی آن است که سپرده گذاران مطمئن گردند هر زمان به وجوه خود نیاز داشته باشند می توانند به آن دسترسی یابند. به دلیل اعتماد عمومی مردم به بانکها، چنانچه رکودی جزئی در عملکرد آنها بوجود آید علامتی بر ضعف تلقی و ممکن است این اعتماد سلب سپس وجوه (منابع) از بانک خارج و وضعیت نقدینگی بانک تحت تاثیر قرار گیرد از طرف دیگر نگهداری وجوه نقد غیر ضروری با مبالغ بالا و کلان نیز ممکن است ضربه ای جبران ناپذیر به بانک وارد و مدیریت وجوه نقد مورد پرسش قرار گیرد. در واقع ریسک نقدینگی عبارت است از ریسک ناشی از فقدان نقدینگی لازم به منظور پوشش تعهدات کوتاه مدت و خروجی های غیرمنتظره وجوه. برای مثال دوره ای را در نظر بگیرید که به علت افزایش نرخ بهره پرداختی به سپرده ها توسط یک بانک رقیب، عمده سپرده گذاران اقدام به خروج سپرده های خود از بانک بکنند. در همین دوره وجوه نقد بانک قدرت پاسخگویی به چنین خروجی ناگهانی وجوه را ندارد. در چنین شرایطی بانک مجبور به جذب منابع گران قیمت (مانند دریافت وام از بازار بین بانکی) و یا نقد کردن سایر دارایی های خود در زمان کم تر و با قیمتی بسیار کم از قیمت بازار آن ها می شود. حالت دیگر زمانی است که تقاضا برای تسهیلات به هر دلیل با رشد پیش بینی نشده ای مواجه می شود اما منابع بانک برای پاسخگویی به این حجم بالای تقاضا کافی نیست. گرچه در این حالت بانک تعهدی در قبال متقاضی تسهیلات ندارد و به ساده ترین دلیل یعنی کمبود منابع از پرداخت وام صرف نظر می کند، با این حال صرف کسب سود از محل تسهیلات درخواستی به علت کمبود منابع، از بانک سلب شده است. بنابراین هرچه شاخص نقدینگی بالا باشد بانک برای مشتریان قابل اعتماد تر می باشد و بالعکس. در اینجا بانک صادرات با ۹۰.۵٪ بالاترین شاخص نقدینگی و بانک ملی با ۵۴٪ پایین ترین شاخص نقدینگی را دارا می باشند.

۱- جعفری، ع. (۱۳۹۵)

جدول ۳- ارزش عملکرد مدیریت و ریسک هر بانک و رتبه بندی آن ها به کمک مدل Topsis

رتبه بندی بر مبنای عملکرد مدیریت (به روش Topsis)			رتبه بندی بر مبنای ریسک (به روش Topsis)		
رتبه	بانک	ارزش کارایی مدیریت	رتبه	بانک	ارزش عملکرد ریسک
۱	کارآفرین	۰.۹۷	۱	سرمایه	۰.۷۹
۲	اقتصاد نوین	۰.۷۷	۲	صادرات	۰.۴۶
۳	سرمایه	۰.۵۹	۳	کارآفرین	۰.۴۶
۴	صادرات	۰.۴۸	۴	ملت	۰.۴۲
۵	ملت	۰.۴۸	۵	اقتصاد نوین	۰.۴۰
۶	سپه	۰.۴۶	۶	تجارت	۰.۳۰
۷	تجارت	۰.۴۳	۷	مسکن	۰.۲۸
۸	ملی	۰.۳۳	۸	سپه	۰.۲۳
۹	کشاورزی	۰.۳۰	۹	ملی	۰.۱۶
۱۰	مسکن	۰.۲۳	۱۰	کشاورزی	۰.۱۱

رتبه بندی بر مبنای عملکرد مدیریت به صورت یک شاخص ترکیبی که حاصل میانگین وزنی چهار نسبت بازده دارایی حقوق صاحبان سهام نسبت خالص سود دهی و معیار کارایی می باشد که بیانگر کارآمدی و عملکرد مدیریت بانک از حوزه ی مدیریت دارایی و سودآوری و کارایی بانک می باشد که برای هر کدام از شاخص ها وزن برابر در نظر می گیریم که ۰.۲۵ در صد می باشد. در این رتبه بندی بانک کارآفرین، اقتصاد نوین و سرمایه رتبه های اول تا سوم را به خود اختصاص داده و بانک های ملی کشاورزی و مسکن در رتبه های هشتم تا دهم می باشند. نکته ای که باید در اینجا به آن اشاره کرد این است که بانک مسکن بیشتر تحت تاثیر زیان بالایی که در سال ۹۲ متحمل شده، قرار گرفته است، که موجب شده در انتهای این رده بندی قرار گیرد. این در حالی است که این بانک در رتبه بندی ارزش عملکرد ریسک جایگاه هفتم را دارد. به منظور رتبه بندی بر مبنای ریسک در مدل Topsis از چهار شاخص نسبت مطالبات معوق، سایر درآمد های عملیاتی و نسبت کفایت سرمایه و شاخص نقدینگی استفاده شده است، برای این چهار نسبت نیز وزن برابر ۰.۲۵ در نظر گرفته ایم، که نتایج سمت راست جدول ۳ برگرفته از این مدل می باشند. بر طبق نتایج به دست آمده از ریسک به ترتیب بانک های سرمایه، صادرات و کارآفرین در رتبه یک تا سه قرار دارند و بانک های سپه و ملی و کشاورزی به ترتیب در جایگاه هفتم تا دهم این رده بندی قرار گرفته اند. و این به معنی ریسک بالای این بانک ها می باشد.

نهایتاً به منظور رتبه بندی کلی بانک ها از سه معیار عملکرد مدیریتی، میزان ریسک و حاشیه سود استفاده نموده ایم. نسبت

$$\frac{100 * \text{سود پس از کسر مالیات}}{\text{درآمدها}} = \text{حاشیه سود}$$
، نیز به دلیل این که کیفیت درآمد را نشان می دهد و خود یکی از جنبه های کلی عملکرد

بانک است، آن را به صورت جداگانه در کنار معیار عملکرد مدیریت و معیار ریسک پذیری، همان نتایج مستخرج از روش Topsis جدول ۳ قرار داده ایم، که به منظور مشخص کردن میزان کارایی مدیریت از نسبت های جدول ۱ استفاده شده بود و همچنین ریسک بانک ها را نیز نتایج به دست آمده از روش Topsis که برگرفته از نسبت های موجود در جدول ۲ می باشد، قرار داده ایم. در کنار این دو نسبت حاشیه سود را به عنوان معیار کیفیت درآمد آورده ایم. سپس این ماتریس متشکل از

سه شاخص عملکرد مدیریت، ریسک و کیفیت دارایی، ده بانک را وارد مدل Topsis کرده ایم. وزن هر کدام از شاخص ها را با توجه به اهمیت آنها تعیین نموده ایم، در این مدل با توجه به اهمیت عملکرد مدیریت وزن این شاخص را ۰.۵۰ درصد در نظر گرفته ایم. و وزن دو شاخص ریسک و کیفیت درآمد را هر کدام ۰.۲۵ درصد در نظر گرفته شده است. پس از اعمال روش Topsis نتایج جدول ۴ استخراج شده است.

جدول ۴- رتبه بندی کلی بر مبنای عملکرد مدیریت، ریسک و حاشیه سود

شاخص بانک	کارایی مدیریت Topsis	ریسک Topsis	حاشیه سود	نتایج (Topsis)	رتبه
ملی	۰.۳۳	۰.۱۶	-۴.۷۸	۰.۰۹	۱۰
سپه	۰.۴۶	۰.۲۳	۰.۵۵	۰.۲۴	۷
صادرات	۰.۴۸	۰.۴۶	۶.۹۶	۰.۴۰	۵
تجارت	۰.۴۳	۰.۳۰	۹.۶۴	۰.۳۷	۶
ملت	۰.۴۸	۰.۴۲	۱۲.۲۵	۰.۴۶	۴
کشاورزی	۰.۳۰	۰.۱۱	-۰.۳۸	۰.۱۱	۹
مسکن	۰.۲۳	۰.۲۸	۴.۳۳	۰.۲۱	۸
کارآفرین	۰.۹۷	۰.۴۶	۲۳.۵۲	۰.۸۲	۱
سرمایه	۰.۵۹	۰.۷۹	۱۲.۹۵	۰.۶۱	۳
اقتصاد نوین	۰.۷۷	۰.۴۰	۱۲.۵۶	۰.۶۲	۲

با توجه به نتایج به دست آمده بر اساس رتبه بندی کلی، بانک خصوصی کارآفرین، اقتصاد نوین و سرمایه به ترتیب رتبه اول تا سوم را دارا می باشند. پس از این سه بانک های ملت و صادرات و تجارت در رتبه های چهارم تا ششم این جدول قرار دارند و سپس بانک های دولتی سپه، مسکن، کشاورزی و ملی به ترتیب در جایگاه هفتم تا آخر این رتبه بندی می باشند.

۵- بحث و نتیجه گیری

چنانچه ملاحظه کردید بانک های خصوصی کارآفرین، اقتصاد نوین و سرمایه در رتبه های اول تا سوم قرار گرفته اند. طبیعت بانک های خصوصی ایجاب می کند که عملکرد بهتری نسبت به بانک های دولتی داشته باشند. زیرا که این بانک ها تنها هدفشان سودآوری بیشتر است. این در حالی است که بانک های دولتی هر کدام مجری سیاست های دولت می باشند و عمده بودجه این بانک از طرف دولت تامین می شود و بر اساس سیاست های دولت به بخش های مختلف تسهیلات اعطا می کنند. به عنوان مثال بانک مسکن عمده تسهیلات بخش مسکن را با کمترین بهره تامین می نماید، این موضوع منعکس کننده نرخ سود حداقلی تسهیلات مسکن این بانک می باشد و البته این نرخ توسط دولت بصورت دستوری پایین تعیین می شود، نمی تواند بیانگر عدم کارایی بانک باشد. بطور کلی این شاخص در صورت امکان رقابت آزاد و بدون اجبار و دستور تسهیلات تکلیفی

به بانک های دولتی و تخصصی و بیشتر برای مقایسه عملکرد بانکهای خصوصی بیانگر حقایق عملکرد آنها می باشد و قادر به انعکاس عملکرد بانکهای دولتی و تخصصی نیست. و محققان می توانند مقایسه بانک های خصوصی با استفاده از نسبت های مالی را موضوع پژوهش های بعدی خود قرار دهند. در ارتباط با بانک کشاورزی به این علت قابل مقایسه با بانک های خصوصی نمی باشد که بیشتر تسهیلات پرداختی به بخش کشاورزی و روستایی با توان بازپرداخت محدود می باشد و احتمال معوق شدن بسیار بیشتر است فلذا با توجه به طبیعت تسهیلات پرداختی به بخش کشاورزی در کل دنیا و علی رغم نرخ های دستوری و تکلیفی پایین تر در مقایسه با عملکرد بانک هایی مانند کارآفرین بسیار قابل تقدیر و حاکی از عملکرد مدیریتی ستودنی می باشد. به طور کلی انتظار می رود بانک های که دارایی بیشتری در اختیار دارند به نسبت، سود بالاتری نیز کسب کنند، این در حالی است که متوسط دارایی بانک های کشاورزی و ملی از سال ۸۷ تا ۹۳ به ترتیب ۲۲۴۸۲۱.۸۷۵، ۸۶۰۸۶۲.۱۲۵ میلیارد ریال می باشد و بانک های کارآفرین، اقتصاد نوین و سرمایه به ترتیب دارای متوسط دارایی ۶۱۲۴۲.۳۷۵، ۱۸۳۹۲۴.۲۰۷ و ۶۴۰۳۲ میلیارد ریال بوده اند. نکته قابل توجه این است که در بین این بانک ها بانک کارآفرین با دارایی نسبتا پایین در مقایسه با بانک های دولتی، بهترین عملکرد را داشته است در حالی که در نقطه ی مقابل بانک ملی با بالاترین دارایی که به عنوان بزرگترین بانک خاورمیانه شناخته شده است در انتهای این تحلیل مقایسه ای قرار دارد اما همانطور که در بالا گفته شد بانک های دولتی مجری سیاست های دولت می باشند و اولین هدفشان سودآوری نیست.

منابع

۱. جعفری، ع. (۱۳۹۵) "تجزیه و تحلیل صورت های مالی بانک های تجاری" نشر طراحان نوبت اول
۲. عوامل موثر بر ارزش سهام بانکهای فعال در بورس اوراق بهادار تهران
۳. گزارش صورت های مالی تمامی بانک ها به صورت اکسل (۱۳۹۱) "بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران"
۴. رضا نژاد، ا. (۱۳۸۹) "نسبت های مالی عملکرد در بانک ها"، بانک و اقتصاد، شماره ۱۰۹.
۵. جی. بارلتروپ، ک. مک نافتن، د. "کتاب تفسیر گزارش ها و صورت های مالی بانک ها"، ترجمه کارشناسان اداره مطالعات و سازمان های بین المللی (۱۳۸۰). موسسه تحقیقات پولی و بانکی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، ویرایش دوم، چاپ سوم.
۶. صمصامی، ح. داودی، پ. (۱۳۸۳) "کتاب اقتصاد پول و بانکداری با رویکرد بانکداری اسلامی"، انتشارات دانشگاه شهید بهشتی.
۷. مومنی، ع و همکاران، (۱۳۸۹) "ارزیابی عملکرد راهبردی بانک ها"، مطالعات مدیریت راهبردی، شماره ۱، ص ۱۵۹-۱۴۱.
۸. امید نژاد، م. (۱۳۸۷) "کتاب گزارش عملکرد نظام بانکی کشور"، موسسه عالی آموزش بانک داری ایران، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، چاپ اول، چاپخانه احمدی.
۹. رضوی، م. (۱۳۸۴)، "سیر تکامل بانکداری در ایران (رویکرد بدون ربا)"، انتشارات کامیاب، چاپ اول.
۱۰. وفادار، ع. نسبتهای مالی و تجزیه و تحلیل صورتهای مالی بانکها" منتشر شده

در وب سایت www.prozeh.com

11. kumar , M.A. and colleague (2012) "Analyzing soundness in Indian banking: A CAMEL
12. Md.Abul kalam Azad and C.P.Barros(2016) "Efficiency Factors in OECD Banks: A Ten years Analysis
13. Approach", Research journal of management sciences, vol. 1(3), 9-14.
14. Kumbirai, M. and Webb, R.(2010) "A financial Ratio Analysis of Commercial Bank

- Performance in South Africa”, *African Review of Economics and Finance*, Vol. 2, No. 1, Dec 2010
15. Prasuna. D .G, (2003) Performance snapshot 2003-04 chartered financial analyst, Vo1,10,No.11,pp.6-13.
 16. Prasad, K.V.N. Ravinder, G. (2012)”A Camel Model Analysis of Nationalized banks in India”, *International journal of Trade and Commerce-IIARTC* January-June2012,volume1,No.1,pp.23-33.
 17. Said R. M. and Tumin, M. H. (2011),”performance and financial ratios of commercial banks in malasia and china, *International review of business research Papers*.vol,7,No,2.pp157.169.
 18. Avkiran, N. K. (2011),”Association of DEA super- efficiency estimates with financial ratios: Investigating the case for chinese banks”,*omega* 39,323-334.
 19. Das, A. GHosh, S. (2009),”financial deregulation and profit efficiency: A nonparametric analysis of Indian banks”, *journal of Economics and business* 61,509-528.
 20. Hallak, I. (2013),”Private sector share of external debt and financial stability: Evidence from bank loans”, *Journal of International money and finance*32,pp17-41.
 21. Tarawneh, M.(2006),” A Comparison of Financial Performance in the Banking Sector: Some Evidence from Omani Commercial Banks” *International Research Journal of Finance and Economics* ISSN 1450-2887 Issue 3 (2006)
 22. Hsiao, H. CH. and colleague, (2010),”First financial restructuring and operating efficiency: Evidence form Taiwanese commercial banks”, *Journal of banking & finance* 34.pp1461-1471.
 23. Aebi, V. and colleague, ”risk management, corporate governance, and bank performance in the financial crisis”, *Journal of banking & Finance*36,pp3213-3226.
 24. Chiou , CH. CH. (2009),”Effects of financial holding company act on bank efficiency and productivity in Taiwan”, *Neurocomp uting* 72.pp3490-3506.
 25. Halkos , G. E. and Salamouris, D. S. (2004),”Efficiency measurement of the Greet commercial banks with the use of financial ratios: a data envelop ment analysis approach”, *management acoounting Research* 15,pp201-224.
 26. Sawada, M. Liquidity risk and bank portfolio management in a financial system without deposit insurance: Empirical evidence from prewar Japan”, *International review of Economics and finance* 19,pp 392-406.
 27. Selvavinayagam, K. (1995),”financial analysis of banking institutions”,*fao investment center occasional paper series*, No.1.

The Performance Analysis and Ranking of Iran Banks by Financial Ratios

Ali Karshenasan, Majid Khodayarifard

1- Faculty member of Gonbad Kavous University, Gonbad Kavous, Iran

2- Economic Scholar, Lorestan, Iran

Abstract

The banking sector has increasing significant effect on economic growth of developing countries. Therefore importance of study of performance analysis of the banking industry is obvious. The aim of this paper is analyzing the financial performance of 10 private and public banks in Iran and then ranking them during 1386-1393 solar calendar. Selected banks to study are most important ones in Iran including the most capital flow of banking system. Regarding implement of this analysis study on banks performance, financial ratios utilized to investigate the managerial performance and sustainable governance of banks. The financial ratios which used in the study included: asset quality, shareholders equity, operating profit margin, liquidity, net profitability index, efficiency index, capital adequacy, non-performing assets. Regarding banks ranking by multi dimension decision making approach, Topsis method was applied. The findings of the study indicate mostly private banks holding top ranks and running high efficiency in comparison with public banks. And also findings certify that no necessarily size of bank capital lead to higher efficiency of banks.

Keyword: Bankd Efficiency, Financail Ratios, Banks Ranking, Topsis

JEL: G21 , G24
